

Raadsstuk

Onderwerp: De meicirculaire 2011 en de kadernota

Reg.nummer: CS/CC 2011/151139

1. Inleiding

In de kadernota 2011 wordt in hoofdstuk 3 (Totstandkoming van de meerjarenraming 2012 – 2016) nader ingegaan op de relevante financiële ontwikkelingen voor de komende jaren. Belangrijk onderdeel daarvan is de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de daaraan gerelateerde financiële uitkomst van het Bestuursakkoord. Bij het opstellen van de kadernota is gebruik gemaakt van de informatie van het rijk tot begin mei 2011. Daarbij is aangegeven dat, indien er voor de raadsbehandeling van de kadernota eind juni sprake is van majeure wijzigingen in de landelijke ontwikkelingen en maatregelen, het college de raad daarover zal informeren en zonodig aanvullende voorstellen zal doen over de door de raad vast te stellen (financiële kaders).

Inmiddels is de meicirculaire beschikbaar en is op 8 juni het Bestuursakkoord op het VNG-jaarcongres in stemming gebracht. In deze notitie wordt nagegaan of op basis van deze nieuwe informatie een bijstelling van het financieel meerjarenbeeld aan de orde is.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. De loonkostenstijging (inclusief pensioenpremiestijging) ad.
€ 1.050.000 alsmede de daaraan gerelateerde verhoging van de subsidies ad.
€ 1.029.000 voor 2012 structureel te verwerken.
2. De hogere netto uitkering over 2012 toe te voegen aan de algemene reserve ter (gedeeltelijke) dekking van het tekort over 2011
3. De uitkomsten van de meicirculaire te betrekken bij de toegezegde herijking van de ombuigingen bij de kadernota 2012.

3. Beoogd resultaat

Het toetsen van het financieel meerjarenbeeld uit de kadernota aan de meest recente financiële gegevens.

4. Argumenten

De uitkomst van de meicirculaire wordt overschaduwd door het al dan niet instemmen van de gemeenten met het Bestuursakkoord. In de circulaire is er bij de berekeningen van uitgegaan dat het Bestuursakkoord onverkort wordt overgenomen. Dat gaat ook op voor de normeringssystematiek (samen de trap op en af) die met ingang van 2012 weer wordt ingevoerd. Als niet wordt ingestemd met het Bestuursakkoord dan wordt het (financiële gevolg) van de trap op, trap af-systematiek onderwerp van nadere afweging door de fondsbeheerders.

Dat kan leiden tot een negatieve aanpassing in de septembercirculaire. Hoe dit er precies gaat uitzien is op dit moment nog niet aan te geven.

Op het VNG congres hebben de gemeenten op 8 juni jl. met 86,6% van de stemmen het volgende besloten: *Vast te stellen dat de leden het onderhandelingsakkoord voor hun rekening kunnen nemen, maar dat dit niet het geval is voor het onderdeel 'werk'*. Onduidelijk is wat de reactie hierop zal zijn van het kabinet dat steeds heeft gezegd dat er geen Bestuursakkoord meer over is als er onderdelen uit gehaald worden.

Een verdere onduidelijkheid heeft betrekking op de voorgenomen nieuwe verdeling van het gemeentefonds met ingang van 2013. Omdat het gemeentefonds een zgn. opdeelfonds is, kent iedere herverdeling winnaars en verliezers. Het is op voorhand niet aan te geven hoe de voorgenomen herverdeling voor individuele gemeenten gaat uitpakken en dus ook niet in welke categorie Haarlem zal komen te vallen. Dat betekent dat de ramingen voor de latere jaren met meer onzekerheden zijn omgeven.

Uitgaande van de thans voorliggende meicirculaire, kan de volgende vergelijking worden gemaakt.

Tabel 1: Uitkomst algemene uitkering; vergelijking kadernota en meicirculaire (x € 1.000) (min is voordelig; plus is nadelig)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
kadernota	183.815	170.694	168.356	168.006	160.836	160.559
meicirculaire.	184.004	177.833	175.624	173.821	164.047	163.993
verschil	- 189	- 7.139	- 7.268	- 5.815	- 3.211	- 3.433
Verklaring						
a. bijstelling OZB	250	435	325	248	167	64
b. wijziging uitkeringsfactor	335	- 4.134	- 3.941	- 2.256	- 889	0
c. wijziging verdeelmaatstaf	- 246	- 708	- 947	- 1.101	215	- 793
d. wijziging integratie- en decentralisatie-uitkeringen	- 528	- 2.732	- 2.705	- 2.706	- 2.704	- 2.704
	- 189	- 7.139	- 7.268	- 5.815	- 3.211	- 3.433

Toelichting

a. Bijstelling OZB

Dit betreft een bijstelling van de waarde van het onroerend goed in Haarlem. Bij de eerder opstelling is uitgegaan van een te lage raming. Het bijstellen leidt tot een budgettair nadeel dat in latere jaren terugloopt.

b. Wijziging uitkeringsfactor

Bij de verdeling van de gelden uit het Gemeentefonds wordt gebruik gemaakt van ca. 60 verdeelmaatstaven zoals, aantallen inwoners, jongeren, bijstands-gerechtigden, woningen, oppervlakte land etc. Dat levert een bedrag op dat vervolgens wordt vermenigvuldigd met een uitkeringsfactor (uf). De uf wordt o.a. bepaald door landelijke ontwikkeling van de verdeelmaatstaven en door de groei van de relevante rijksuitgaven. Via de systematiek van gelijk de trap op en af delen de gemeenten mee in de groei (of de krimp). Dit wordt het accres genoemd.

De uf voor 2011 is naar beneden bijgesteld i.v.m. de landelijke groei van de diverse verdeelmaatstaven. Dat levert een nadeel op van € 335.000 in 2011. Voor 2012 is sprake van een groei van de uf. Dat betekent dat de algemene uitkering wordt gebracht op het loon- en prijspeil 2012. Dit moet de gemeente nu op gelijke wijze ook voor de lasten doen. Dat betekent dat tegenover de stijging van de inkomsten (o.a. het accres) een stijging van de uitgaven staat. Het effect van het omzetten van de algemene uitkering voor 2012 van constante naar lopende prijzen komt neer op

€ 3,2 mln. Daar staat een uitgavenstijging van ruim € 2,1 mln tegenover (bijstelling loonkostenstijging € 0,7 mln, pensioenpremiestijging € 0,35 mln en hogere indexatie subsidies € 1,0 mln; zie tabel 2).

Vooruitlopend op het uitbrengen van de circulaire heeft het ministerie van BZK de accrescijfers voor de jaren 2012 – 2015 gepubliceerd. Daaruit blijkt dat de accresen voor 2012 en 2013 hoger uitvallen. Voor 2012 is sprake van een extra accres van (landelijk) € 142 mln. Na verrekening i.v.m. de groei van de uitkeringsbasis resteert een voordeel dat voor Haarlem neerkomt op € 0,9 mln in 2012.

Ook voor 2013 is sprake van een voordeel. Na aftrek van de structurele doorloop uit 2012 (€ 3,2 mln) resteert een voordeel van € 0,7 mln. Mede als gevolg van correctie op grond van de verwachte ontwikkeling van de uitkeringsbasis (m.n. de stijging van het aantal bijstandsgerechtigden) en een verhoging van de deflator van 2% naar 2,25% verdwijnt dit voordeel in de latere jaren.

c. Wijziging verdeelmaatstaven

Voor het Nationaal uitvoeringsprogramma (NUP) wordt een bedrag van € 122 mln toegevoegd. Dat was eigenlijk bedoeld voor 2015, naar is naar voren gehaald in de jaren 2012 – 2014. Dit gebeurt via een zogenaamde kasschuif. Op deze manier worden de kosten van de verbeterde digitale dienstverlening vergoed in de jaren dat ze kosten daadwerkelijk worden gemaakt. Aan de inzet van deze gelden is wel een resultaatsverplichting gekoppeld. Voor Haarlem belooft deze toevoeging voor de aangegeven jaren € 0,28 mln. In afwachting van bestedingsvoorstellen zullen deze bedragen worden gereserveerd.

Als onderdeel van het Bestuursakkoord is afgesproken dat de voorgenomen korting op de Regionale Uitvoeringsdiensten van structureel € 100 mln komt te vervallen. Dat betekent dat de eerdere uitname via de maatstaf inwoners, waarmee ook in Haarlem rekening was gehouden, wordt teruggedraaid. Per saldo levert dat voor Haarlem een voordeel op van structureel € 1 mln.

Gelet op de besluitvorming over het Bestuursakkoord en de reactie hierop van het kabinet, is het nog onduidelijk of dit voordeel ook daadwerkelijk kan worden ingeboekt.

d. Wijziging integratie- en decentralisatie-uitkeringen

De wijzigingen hebben betrekking op de uitkeringen voor vrouwenopvang en voor de Wmo. Bij de vrouwenopvang is het voor 2011 toegekende bedrag ad. € 2,23 mln ook beschikbaar gesteld voor de latere jaren. Daarmee was eerder geen rekening gehouden.

Bij de Wmo is sprake van een toevoeging van structureel € 460.000. Deze toevoeging hangt samen met enerzijds een stijging wegens indexatie van het onderdeel huishoudelijke verzorging en anderzijds een daling in verband met centrale financiering van het Centraal Administratiekantoor. De toevoeging zal worden betrokken bij het totale Wmo-budget voor de komende jaren.

De netto uitkomst van de meicirculaire

Om het budgettaire effect van de meicirculaire te bepalen, moet het bedrag worden geschoond voor de gelden die zijn toegevoegd aan de decentralisatie uitkeringen (vrouwenopvang en Wmo) en aan het NUP. Het gaat daarbij om een bedrag van in totaal ruim € 3 mln.

Daarnaast moet worden gekeken of er sprake is van extra uitgaven die bij het opstellen van de kadernota nog niet waren voorzien.

Naar het beste inzicht van nu valt de loonontwikkeling voor 2012 duurder dan eerder is aangenomen. Dit betreft zowel de verwachte Cao-uitkomst als de pensioenpremiestijging. Deze ontwikkelingen leiden ertoe dat de geraamde loonkostenstijging die in de kadernota op 1% is geraamd, verhoogd moet worden naar 2,5%. De daarmee gepaarde extra kosten bedragen structureel € 1.050.000.

In Haarlem geldt de afspraak dat de subsidies (van meer dan € 45.000) aan instellingen en verbonden partijen worden geïndexeerd met een percentage dat een gewogen gemiddels is van de verwachte loon- en prijsstijging. Dat houdt in dat een bijstelling van de loonkosten in de Haarlemse begroting zich vertaalt in hoger indexatiepercentage. Het gaat daarbij om een bijstelling van 1,3% (oude percentage) naar 2,35% (nieuwe percentage). Financieel komt deze technische wijziging neer op een extra beslag op de middelen van € 1.029.000.

Het financiële beeld na verwerking van de meicirculaire, rekening houdend met de eerder genoemde reserveringen en met de geraamde uitgavenstijging voor loonkosten, pensioenpremie en indexatie van subsidies ziet er als volgt uit.

Tabel 2: Netto-resultaat meicirculaire (x € 1.000) (min is voordelig; plus is nadelig)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Hogere opbrengst algemene uitkering	-189	-7.139	-7.268	-5.815	-3.211	-3.433
Bij te stellen ramingen:						
a. reservering decentralisatieuitkeringen	528	2.732	2.705	2.706	2.704	2.704
b.NUP	280	280	280	280		
c. Loonkostenstijging 1)	0	700	700	700	700	700
d. pensioenpremiestijging 2)						
Verhoging indexatie subsidies/verbonden partijen 3)	0	350	350	350	350	350
	0	1.029	1.029	1.029	1.029	1.029
Netto uitkomst meicirculaire	619	- 2.048	- 2.204	- 750	1.572	1.350
1) van 1% naar 2% 2) verhoging met 0,5% 3) De indexatie was 1% loonkostenstijging x 0,7 + 2% inflatie x 0,3 = 1,3% De indexatie wordt: 2,5% loonkostenstijging x 0,7 + 2% inflatie x 0,3 = 2,35%						

Netto uitkomst van de meircirculaire en het meerjarenbeeld

Tabel 3: Netto uitkomst mei-circulaire en het meerjarenbeeld.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Netto-uitkomst mei-circulaire	619	-2048	-2204	-750	1572	1350
Voorlopige MJB	2.446	-768	-545	-962	-2.626	-5.206
Herzien voorlopige MJB	3.065	-2.816	-2.749	-1.712	-1.054	-3.856
Nog in te vullen taakstellingen		0	-754	-1.318	-2.406	-3.398
Herziene Meerjarenraming	3.065	-2.816	-3.503	-3.030	-3.460	-7.254
Meerjarenraming Kadernota	2.466	-768	-1.299	-2.280	-5.032	-8.604

Uit de tabel blijkt dat er in 2011 sprake is van een toename van het tekort tot ruim € 3 mln, dat de jaren 2012, 2013 en 2014 gunstig afsteken bij de raming uit de kadernota en dat er in 2015 en 2016 een verslechtering optreedt.

Zolas het er nu naar uitziet zal het voor 2011 nodig zijn om een beroep te doen op de reserve. Ter (gedeeltelijke) dekking van het tekort wordt voorgesteld om de hogere netto uitkering over 2012 toe te voegen aan de reserve.

De verbetering van het financiële beeld in 2013 en 2014 kan niet los gezien worden van de onzekerheden die er bestaan ten aanzien van de toekomstige ontwikkeling van de algemene uitkering. Deze onzekerheden worden gevoed door de ongewisse financiële uitkomst van zowel het Bestuursakkoord als van de herverdeling van het gemeentefonds die met ingang van 2013 zijn beslag krijgt. Deze onzekerheid gaat ook op voor de latere jaren. Dat neemt niet weg dat het voorlopige beeld voor deze jaren (2015 en 2016) een verslechtering laat zien t.o.v. het meerjarenbeeld uit de kadernota.

Gelet op dit beeld, dat voor de jaren 2015 en 2016 een verslechtering laat zien, voor de jaren 2013 en 2014 een verbetering en voor 2011 en 2012 een verevening, en gelet op de aangegeven onzekerheden bestaat er geen aanleiding om nu de structurele ombuigingstaakstelling in heroverweging te nemen, maar om een en ander te betrekken bij de toegezegde herijking van de bezuinigingen bij de kadernota 2012.

de secretaris

de burgemeester

8. Raadsbesluit

De raad der gemeente Haarlem,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders

Besluit:

1. De loonkostenstijging (inclusief pensioenpremiestijging) ad.
€ 1.050.000 alsmede de daaraan gerelateerde verhoging van de subsidies ad.
€ 1.029.000 voor 2012 structureel te verwerken.
2. De hogere netto uitkering over 2012 toe te voegen aan de algemene reserve ter
(gedeeltelijke) dekking van het tekort over 2011
3. De uitkomsten van de meicirculaire te betrekken bij de toegezegde herijking van
de ombuigingen bij de kadernota 2012.

Gedaan in de vergadering van (wordt ingevuld door de griffie)

De griffier

De voorzitter